

HER BOR VI

Katalog om livet i gårdmiljøer
i Fuglekvarteret

OM KATALOGET

KATALOGETS INDHOLD

Dette er et katalog om livet i gårdmiljøer i Fuglekvarteret. Det er tænkt som et diskussionsoplæg, der kan tjene som indspark til det faglige arbejde, der foregår blandt kommunale og boligsociale medarbejdere.

Den første del af kataloget beskriver, hvordan børn og voksne bruger den store gård på Stærevej. Den anden del zoomer ind på, hvordan børn og unge flere steder i kvarteret oplever livet i gårdene.

Undervejs beskrives også observationer af og overvejelser om nogle af de metoder, som beboerprojekt Puls benytter. I forlængelse heraf indeholder kataloget nogle refleksionspunkter, som er udviklet til brug for den fremtidige metodeudvikling.

“HER BOR VI” — KATALOGETS KONTEKST

Kataloget er anden fase af projektet *“Her bor vi — et fortælleprojekt fra Fuglekvarteret”*. Projektet er udtænkt af Beboerprojekt Puls i samarbejde med P21 og Lommefilm.dk. Områdefornyelsen i Fuglekvarteret og Biblioteket på Rentemestervej blev sidenhen tilknyttet som samarbejdspartnere.

Formålet med “Her bor vi” er at indfange beboeres oplevelser af gårdmiljøerne og undersøge, hvad de sætter pris på, og hvilke forbedringer de ønsker.

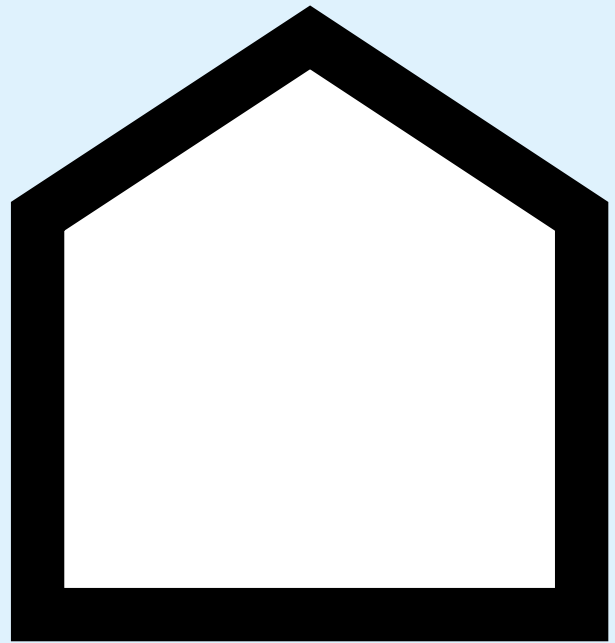
Den første fase af projektet bestod af et forløb, hvor 29 børn, unge og voksne lavede lommefilm om emnet. På en række workshops i boligområdet blev de undervist i at udtænke, optage og klippe små film af et til seks minutters varighed. Efter en måned havde de produceret ni små film, som efterfølgende havde premiere på biblioteket på Rentemestervej. De kan nu ses på www.lommefilm.dk under kanalen “Her bor vi”.

Praxis21 deltog i workshops undervejs, observerede livet i gårdene og foretog formelle og uformelle interviews med beboere og ansatte. På den baggrund og på baggrund af de film, beboerne producerede, er kataloget blevet udformet.

God fornøjelse med læsningen.

1

DEN STORE GÅRD

Der er en fast kerne af børn og unge, som bruger den store gård aktivt. De fleste kender hinanden indbyrdes, og nogle er søskendepar. I gården opstår lege på tværs af aldersgrupper, og både drenge og piger er generelt gode til at inkludere børn i andre aldersgrupper i deres aktiviteter.

Af og til bruger de helt små børn legehusene i den store sandkasse. De besøger også den store gård, hvis de skal passes af deres ældre søskende, eller hvis de skal prøve svæveren. De bruger dog primært de to tilstødende gårde, hvor der er gynger og en rutsjebane, som er lidt lettere at komme op på. De børn, som beskrives i dette katalog, er de børn, som bruger den store gård, og er i alderen fra seks år og opefter.

“VI MØDES VED SVÆVEREN”

Svæveren er med til at gøre den store gård til en særlig gård. Ikke mange gårde har svævebaner, og den får den store gård til at adskille sig fra andre gårde. Svæveren er også et pejlemærke for små og store børn — det er dér, de mødes. Både børn fra bebyggelsen og børn udefra bruger svæveren.

Nogle af de mindre børn fremhæver, at de især godt kan lide svæveren, fordi de også må prøve en tur. Mange steder er det de store, som bestemmer, men på svæveren kommer alle til — også de små.

Piger i forskellige aldre kan også lide at tage ture i svævebanen i en stor gruppe, selvom der egentlig er regler for, hvor mange man må være ad gangen.

“FODBOLD- BANEN ER VORES STED”

Fodboldbanen ved siden af svæveren er også populær. Den bliver især brugt af drenge i forskellige aldre, men også af piger. Banen har meget stor betydning for dem, som bruger den — både fordi de godt kan lide fodboldspillet, og fordi de bruger banen sammen med deres venner. Drenge på 11-12 år fortæller også, at de af og til spiller kampe sammen med ”de ældre” (unge voksne). Disse kampe varer ikke så længe, fordi de ældre ikke spiller så ofte eller så længe, men de har stor betydning for drengene alligevel.

Fodboldbanen er det eneste sted i gården, hvor der er skabt permanente fysiske rammer for, at mange børn og unge (og unge voksne) kan skabe en fælles aktivitet og mødes på en konstruktiv måde. Derfor bliver banen et fællesskabsskabende sted, som kan knytte bånd imellem drenge og piger og imellem forskellige generationer.

“DE VOKSNE ER HER NÆSTEN KUN, HVIS DERES BØRN SKAL LEGE”

Næsten alle de voksne, som bruger gården, kommer med deres børn. De skal hjælpe deres børn med en tur i svæveren, eller også er deres børn for små til at lege alene i gården alene. Næsten ingen voksne kommer for at bruge gården alene.

Gården inviterer heller ikke til, at voksne sætter sig ned og snakker eller laver andre ting i gården. I en af de andre afdelinger findes små haver i stueetagerne. I én af disse lejligheder bor en mand, som af og til inviterer sine naboer ind i haven til kaffe. En af disse naboer (en kvinde) fortalte, at hun kun havde sagt ja til invitationen, fordi han inviterede hende og hendes datter til at komme forbi hans have. *“Det var sådan, jeg vidste, at han ikke prøvede at score mig, men bare ville være min nabo. Hvis han havde inviteret mig hjem i sin lejlighed, ville jeg aldrig have sagt ja.”* Nu mødes de to af og til i haven til kaffe og uforpligtende nabo-snak.

Sådanne semiprivate zoner, som appellerer til uforpligtende nabomøder, eksisterer ikke i den store gård. Der er heller ikke indrettet små kroge eller aflukker på fællesområdet, hvor naboer kan mødes uforpligtende og hygge sig med en kop kaffe.

Gården bruges da også kun af ganske få voksne, der føler stort tilhørsforhold til bebyggelsen, og som opfatter gården som en zone, de er ansvarlige for.

STREETBOX EN ZONE AF ÅBENHED

Det er særligt set i dette perspektiv, at street-box bliver vigtig. Streetbox'en har selvfølgelig en funktion i forhold til, at børn og unge kan få mulighed for at lege med nogle ting, de ikke har derhjemme. Men den dybere værdi af street-box er, at den skaber mulighed for møder imellem naboer og imellem beboere og ansatte.

Når de ansatte åbner street-box, sætter stole og borde op og kommer med kaffe og godt humør, skaber de et sted, beboere har lyst til at sætte sig. De skaber rammer for, at beboerne kan mødes i gården i længere tid, end når de mødes på trappen i opgangen. Og de kan få reel kontakt til hinanden.

Børn og voksne kan smutte forbi og snakke med hinanden eller med de ansatte. Det er ikke et møde, som skal planlægges, eller hvor beboerne skal melde sig til — de kan blot møde op, hvis de har lyst. Og de kan gå, når de synes — uden nogen finder det mærkeligt. De timer, street-boxen er åben, går med at spille backgammon eller fodbold og med at snakke om væsentlige eller banale emner. Der bliver drukket kaffe og grinet, og grupper af børn og unge og voksne spiller for eksempel volleyball sammen.

På den måde bliver street-box et samlingssted, som inviterer til samvær uden forpligtelser, og hvor alle er velkomne. Der bliver skabt en zone, hvor det i nogle timer er naturligt at sætte sig ned og snakke sammen — uanset hvem man er. Det kan åbne for at skabe relationer mellem naboer i en gård, som ellers ikke inviterer til dette.

REFLEKSIONS- PUNKTER

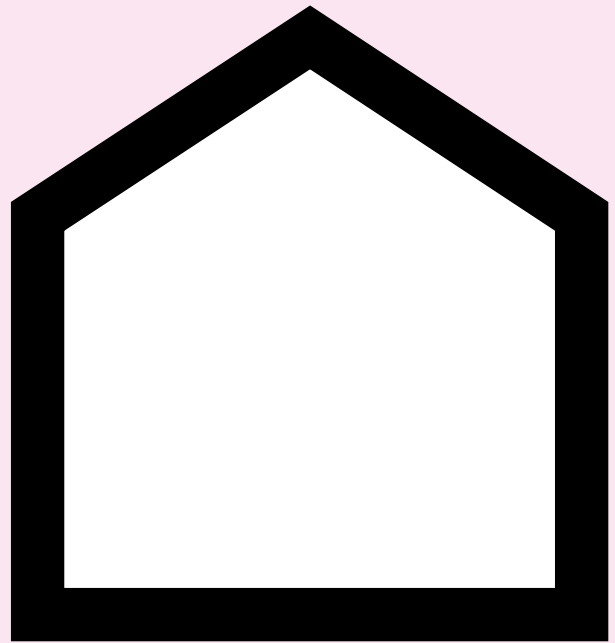
Det at skabe inviterende sociale rum, som faciliterer møder imellem naboer, er en metode Beboerprojekt Puls bruger flere steder i bebyggelserne — blandt andet i forbindelse med udekøkken.

Hvad kræver metoden af de ansatte — tid, evner, uddannelse og/eller andre ressourcer?

Kan metoden bruges af alle — hvis ikke, hvorfor?

Indfanger metoden en bestemt gruppe af beboere, og hvem er det i så fald?

2

BØRN OG UNGES OPLEVELSE AF LIVET I GÅRDENE

I mange husordener i alment byggeri er der klare regler for, hvad man må, når man opholder sig i lejlighederne. Der er færre regler for, hvordan man skal opføre sig på de udendørs fællesarealer — men måske er der formuleret regler for, hvor længe man må spille fodbold på fodboldbanen, og hvor man må stille skrald. Disse formelle regler bliver diskuteret på afdelingsmøder, og man træffer fælles beslutninger.

Når det gælder regler for, hvordan man skal omgås — især på udendørs fællesområder — er situationen en anden. Der fungerer nogle uformelle regler, som er formuleret af autoritetspersoner, og som sjældent er til egentlig diskussion. Der bliver også truffet meget få fælles aftaler om sådanne emner. Dette er også tilfældet i gårdene i Fuglekvarteret, og det påvirker livet dér.

“DER ER SELVFØLGELIG ET HIERARKI”

Som nævnt i forrige kapitel leger børn og unge ofte sammen på tværs af alder. Børnene er vant til at være sammen i store grupper, og at de små får ofte lov til at være med i lege. De fleste mindre børn er glade for, at de får lov til at være med sammen med de større børn, og de større tager sig også af de små. Men samtidig kan det betyde, at legen foregår på de større børns betingelser.

Da vi spurgte et af de større børn om, hvem af børnene, som bestemte i gården, svarede han da også: *“Altså, egentlig er der ikke nogen, som kan sige noget til andre. Men der er selvfølgelig et hierarki. Hvis jeg siger til en af de små, at han skal hente en sodavand til mig, når vi spiller fodbold sammen, så gør han det jo.”* Dette aldersbaserede hierarki accepterede de fleste børn.

De større børn kan dog også bruge deres position på en måde, som de mindre børn synes er ubehagelig. Nogle mindre børn fortalte dog om, at de i en periode havde følt sig truet af større børn, som kastede sko efter dem og lignende. De mindre børn havde ikke turdet fortælle om episoderne til deres forældre, men der var tilfældigvis en anden voksen i gården, som havde overværet sådan en situation og havde grebet ind. Derefter var de ældre børn fortrukket fra gården.

“VI HAR JO DET, MAN KAN KALDE SELVJUSTITS”

Når børnene skulle beskrive, hvilke regler som gælder i gårdene, svarede de for eksempel: *“Man må ikke smide skrald i gården”* eller *“Man må ikke være flere end to ad gangen på svøvebanen”*.

Disse regler var generelt ikke nedskrevet, og de var defineret af de få voksne, som var involveret i livet i gårdene. Bortset fra en regel om, hvornår der skulle være ro på fodboldbanen, blev reglerne ikke diskuteret med børnene. Det samme gjorde sig gældende for, hvilken omgangstone man ønskede i gårdene.

Fordi regler og omgangstone sjældent er til egentlig debat, og fordi ganske få voksne bruger gårdene, får de voksne, som er involveret i livet i gårdene, stor indflydelse på reglerne, og på at de bliver overholdt.

Det sker ved, at disse voksne bestræber sig på at opsætter regler og rammer for eksempel for, hvor børnene skal lege, og hvor meget de skal larme. Nogle voksne har begrænset autoritet i gårdene. Dem lytter børnene sjældent til, og de sætter spørgsmålstegn ved de regler, disse voksne formulerer.

Andre voksne har stor autoritet; børnene lytter til dem og har stor respekt for deres regler. En af disse voksne fortæller, at de har selvjustits i hans gård. Han fortæller, at han opsøger forældrene, hvis deres børn opfører sig uacceptabelt i gårdene, og at forældrene lytter til ham og ved, hvem han er. *“I gården skal man opføre sig ordentligt og respektere andre. Man skal behandle andre, som man selv vil behandles. Og vi gider ikke at have nogle udefra, som kommer og spiller smarte.”*

Han og flere andre mener, at lidt flere forældre er begyndt at opholde sig i gården — især i forbindelse med street-box — og det gør det lettere at opretholde fornuftige regler for børnenes leg i gården.

HAYERNE

Mange børn omtaler de små byhaver i meget rosende vendinger. De er glade for dem og stolte af dem, og sætter pris på både processen med at bygge plantekasserne og de grøntsager, de får ud af dem.

Plantekasserne og drivhuset fungerer som et blivende og konkret resultat af en af de få fælles aktiviteter, som børn og voksne deltager i sammen i gården. Børnene viser da også stolt deres families plantekasse frem, eller fortæller om, hvordan de har overdraget deres have til en ældre kvinde, hvis have havde været udsat for hærværk.

Set i lyset af den manglende kontakt og dialog imellem børn og voksne i gårdene, er byhaverne en vigtig aktivitet, som både tilfører haverne liv og skaber relationer.

REFLEKSIONS- PUNKTER

I arbejdet med at skabe rammer for livet i gårdene kan man fokusere på forskellige elementer.

Er det relevant at inddrage børn og voksne i en diskussion af, hvilke regler der skal gælde for livet i gårdene, og hvordan omgangstonen skal være?

Hvordan kan og skal ansatte forholde sig til "selvjustits" i gårdene?

Kan bruge de gode erfaringer og metoder fra haveprojektet i andre projekter, som kan knytte flere relationer imellem børn og voksne i gårdene?